

สำนวนน่ารู้ หัว-หู จรดเท้า

รู้เขา-เข้าใจเรา ด้วยสำนวนอังกฤษ-ไทย

"Arm candy"
"ตุ๊กตาคำน่ารัก"

สำนวนนำรู้ ทิว-ทู จรดเท้า
รู้เขา-เข้าใจเราด้วยสำนวนอังกฤษ-ไทย

สำนวนน่ารู้ ทิว-ทู จรดเก้า

รู้เขา-เข้าใจเราด้วยสำนวนอังกฤษ-ไทย

วิไลลักษณ์ บุญเคลือบ
มณีรัตน์ ช่วยชูวงศ์

 สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2563

195.-

วีไลลักษณ์ บุญเคลือบ

สำนวนนำรู้ หัว-หู จรดเท้า : รู้เขา-เข้าใจเราด้วยสำนวนอังกฤษ-ไทย / วีไลลักษณ์ บุญเคลือบ, มณีนรัตน์ ช่วยชูวงศ์
1. ภาษาอังกฤษ — สำนวนโวหาร. I. มณีนรัตน์ ช่วยชูวงศ์

423.13

ISBN 978-974-03-3978-6

สพจ. 2456

assคุณค่าวิชาการ *สู่สังคม*
Knowledge to All
www.cupress.chula.ac.th

สิทธิในการผลิตและพิมพ์หนังสือเล่มนี้เป็นของสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแต่ผู้เดียว
การผลิตและการลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่ารูปแบบใดทั้งสิ้น
ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 800 เล่ม พ.ศ. 2563

ผู้จัดจำหน่าย ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

สาขา ศาลาพระเกี้ยว โทร. 0-2218-7000-3 โทรสาร 0-2255-4441
สยามสแควร์ โทร. 0-2218-9881-2 โทรสาร 0-2254-9495
ม.นเรศวร จ.พิษณุโลก โทร. 0-5526-0162-4 โทรสาร 0-5526-0165
ม.เทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา โทร. 0-4421-6131-4 โทรสาร 0-4421-6135
ม.บูรพา จ.ชลบุรี โทร. 0-3839-4855-9 โทรสาร 0-3839-3239
โรงเรียนนายร้อย จปร. จ.นครนายก โทร. 0-3739-3023 โทรสาร 0-3739-3023
ม.พะเยา จ.พะเยา โทร. 0-5446-6799-800 โทรสาร 0-5446-6798
จัตุรัสจามจรี (CHAMCHURI SQUARE) ชั้น 4 โทร. 0-2160-5301-2 โทรสาร 0-2160-5304
หัวหมาก โทร. 0-2374-1378 โทรสาร 0-2374-1377
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จ.นครราชสีมา โทร. 0-4492-2662-3
โทรสาร 0-4492-2664
Call Center (จัดส่งทั่วประเทศ) โทร. 0-2255-4433 <http://www.chulabook.com>
และเครือข่ายฯ

ร้านค้าติดต่อ แผนกขายส่ง สาขาหัวหมาก โทร. 0-2374-1375-6 โทรสาร 0-2374-1375

กองบรรณาธิการ : สิริพรรณ เดยวงศ์ศักดิ์

ออกแบบรูปเล่ม : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ที่ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย [CUB6311-005F] โทร. 0-2218-3562-3 โทรสาร 0-2218-3547

www.cupress.chula.ac.th

คำนำ

หนังสือ “สำนวนน่ารู้ หัว-หู จรดเท้า รู้เขา-เข้าใจเราด้วยสำนวน
อังกฤษ-ไทย” เป็นหนังสือที่ผู้เขียนมีความตั้งใจเป็นอย่างยิ่งที่จะเขียนเพื่อให้
ผู้อ่านได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินเกี่ยวกับสำนวนภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้อง
กับอวัยวะของคนและได้นำมาเปรียบเทียบกับสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือน
หรือใกล้เคียงกันซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านได้รู้ทั้งสำนวนเขาและเข้าใจสำนวนเรา
ไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้ยกตัวอย่างประโยคที่ใช้สำนวนนั้น ๆ
ตามสถานการณ์ที่เป็นจริง โดยได้เพิ่มคำอธิบายเกี่ยวกับที่มาของสำนวนด้วยการ
สอดแทรกเรื่องราวทั้งที่เป็นประวัติศาสตร์อันน่าจดจำ วรรณคดี วรรณกรรม
บุคคลสำคัญ ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม ความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต กีฬา
การละเล่น และนิทานซึ่งจะช่วยเพิ่มอรรถรสในการอ่านได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “สำนวนน่ารู้ หัว-หู จรดเท้า รู้เขา-
เข้าใจเราด้วยสำนวนอังกฤษ-ไทย” เล่มนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกเพศ ทุกวัย
บ้างตามสมควร

ผศ. วิไลลักษณ์ บุญเคลือบ

ดร. มณีรัตน์ ช่วยชูวงศ์

พฤษภาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
1. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “หัว” (head)	1
Get in someone’s hair	3
Make someone’s hair stand on end	6
Split hairs	7
Head over heels	9
Talk someone’s head off	11
Get a swelled head	13
Hit the nail on the head	14
Put your head on the block	17
Turn heads	19
2. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “หน้า” (face)	21
Make a face at someone	23
Two-faced	24
Poker face	26
Put on the brave face	28
3. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “ตา” (eye)	31
Cry one’s eyes out	33
Catch one’s eyes	34
Keep an eye on	35
One’s eyes are bigger than one’s stomach	36

Turn a blind eye	37
Before one's very eyes	39
Feast one's eyes on	40
Not bat an eyelid	41
Pull the wool over someone's eyes	42
4. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “หู” (ear)	45
Make one's ears burn	47
Be wet behind the ears	49
Grin from ear to ear	52
Be all ears	54
Fall on deaf ears	56
5. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “จมูก” (nose)	59
Win by a nose	61
Led by the nose	63
6. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “ปาก” (Lip / mouth)	65
Someone's lips are sealed	67
Put one's foot in one's mouth	68
Foam at the mouth	71
Run off at the mouth	73
7. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “ฟัน” (teeth)	75
Grit your teeth	77
Lie through one's teeth	78
Sink one's teeth into something	79

8. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “ลิ้น” (tongue)	81
Slip of the tongue	83
Bite your tongue	85
Tongues wag	87
Give someone’s a rough edge of one’s tongue	88
9. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “คาง” (chin)	91
Lead with your chin	93
10. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “คอ” (neck)	95
Be at each other’s throats	97
Millstone around your neck	98
Cut one’s own throat	99
Ram something down someone’s throat	100
11. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “หัวใจ” (heart)	101
Heart of stone	103
Have one’s heart in one’s mouth	104
One’s heart misses a beat	105
Heart sinks	107
Put your heart on your sleeve	110
12. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “หลัง” (back)	113
Back someone up	115
Scratch someone’s back	117
Have one’s back to (against) the wall	120
With one hand tied behind one’s back	121

13. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “แขน” (arm)	123
Arm candy	125
Cost an arm and a leg	126
14. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “มือ” (hand)	129
Live from hand to mouth	131
Wash one’s hands of a matter	133
Get out of hand	135
15. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “นิ้ว” (fingers)	137
Sticky fingers	139
Work one’s fingers to the bone	141
Put (lay) a finger on	143
Keep one’s finger on the pulse	146
Not lift a finger	147
Put something on the long finger	149
Let something slip through fingers	150
Have a green thumb	151
16. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “ขา” (leg)	153
Not have a leg to stand on	155
One’s sea legs	158
17. หมวดอวัยวะเกี่ยวกับ “เท้า” (feet)	161
Be back on one’s feet	163
Stand on one’s own two feet	164

	หน้า
Cut the ground from under someone's feet	166
Drag one's feet	167
Have itchy feet	168
Keep one's feet on the ground	169
Pull the rug from under someone's feet	171
Be rushed off one's feet	173
Have one foot in the grave	174
Put one's foot in one's mouth	175
Dig in one's heels	177
Be hairy at the heel	179
Keep someone on their toes	182
บรรณานุกรม	183
ดัชนีสำนวนไทย	185
ดัชนีสำนวนอังกฤษ	188
เกี่ยวกับผู้เขียน	193

“Whenever we meet Nina, she always **talks our heads off.**”

“เจอกันเมื่อไหร่ที่น่าจะจ้อไม่หยุด จนเราเหนื่อยหน่าย (หัวกระเด็น)
ไปตาม ๆ กัน”

สำนวนอังกฤษคือ “get in someone’s (one’s) hair” และ “get out someone’s hair”

แปลตรงตัวว่า เข้าไปอยู่ในผมของคนอื่น และ ออกจากผมของคนอื่น

ภาษาอังกฤษมีความหมายว่า คนที่มีพฤติกรรมน่ารำคาญ เพราะชอบเข้าไปยุ่งเรื่องของคนอื่น รวมถึงการไปแทรกแซงหรือรบกวนการทำงาน ทำให้ผู้อื่นไม่มีสมาธิ เกิดความรำคาญ ตลอดจนทำให้งานของอีกฝ่ายเสียหายหรือไม่สำเร็จ

อธิบายเพิ่มเติม

สำนวนนี้มีต้นกำเนิดมาจากอเมริกา พบครั้งแรกในหนังสือพิมพ์โอเรกอนในปี ค.ศ. 1851 แต่ไม่ปรากฏคำอธิบายใด ๆ แต่ที่อังกฤษกลับพบว่ามีการใช้สำนวนที่มีความหมายเหมือนกันมาก่อนหน้านี้แล้ว ดังปรากฏในงานเขียนของวิลเลียม เชคสเปียร์ความว่า “Thou art ever in my beard.” คำว่า “Thou” มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “You” ที่ใช้กันในปัจจุบัน และสำนวนดังกล่าวมีความหมายตรงตัวว่า “เจ้ามายุ่งกับหนวดข้าอีกแล้ว” และหลังจากนั้นอีกราว 3 ศตวรรษจึงพบว่ามีการใช้สำนวน “You get in my hair.” หมายความว่า “เจ้ามายุ่งกับผมของข้าอีกแล้ว” ซึ่งใช้พูดถึงพฤติกรรมอันน่ารำคาญของผู้ที่พูดด้วย

(Encyclopedia of Word and Phrase Origins, หน้า 339)

ตัวอย่างประโยคในภาษาอังกฤษ

- Sam has got in my hair since the project started.
- I don’t want to get in his hair, so I will let him work by himself.
- You will get in his hair if you call your dad all the time.

สำนวนภาษาอังกฤษข้างต้นมีความหมายใกล้เคียงกับสำนวนไทยว่า **“ยื่นจมูก”**

มีความหมายว่า เข้าไปสอดแทรกในเรื่องที่ไม่ใช่ธุระของตนหรือเสือกก็ได้ในบางบริบท

(ภาชิต คำพิงเพย สำนวนไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน, หน้า 78)

อธิบายเพิ่มเติม

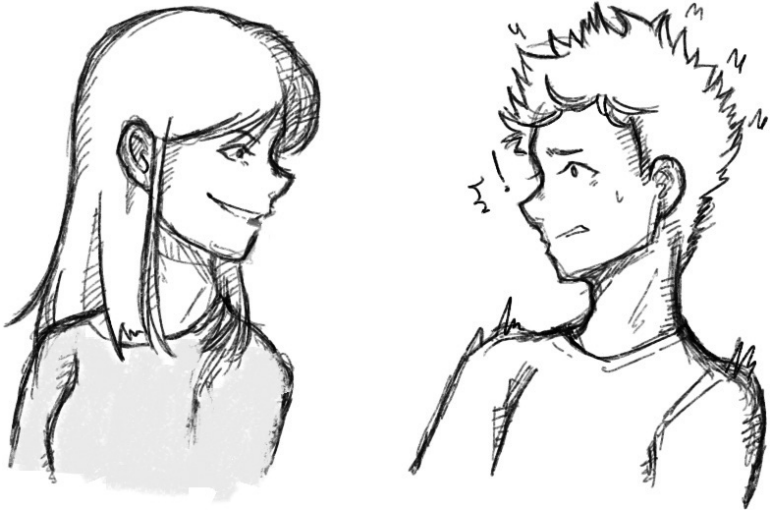
อาจจะใช้สำนวนว่า **“มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ”** ซึ่งมีความหมายว่า ไม่ช่วยทำแล้วยังขัดขวางการทำงานของผู้อื่น หลายคนอาจคิดว่าน่าจะใกล้เคียงกับสำนวน **“เหาจะกินหัว”** มากกว่า แต่สำนวน **“เหาจะกินหัว”** หรือ **“เหาจะขึ้นหัว”** ในภาษาไทยนั้นมีความหมายว่า ทำตัวอาจเอื้อมหรือเอาอย่างเจ้านายหรือผู้สูงศักดิ์ถือว่าเป็นอับมงคล เช่น **“ทำตัวเทียมเจ้าระวังเหาจะขึ้นหัวนะ”** ซึ่งมีความหมายไม่ตรงกับสำนวนภาษาอังกฤษข้างต้น

(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554, หน้า 1351)

ตัวอย่างประโยคในภาษาไทย

- “ฉันว่า แม่เลขาคนนี้**ยื่นจมูก**ไปชะะทุกเรื่องเลยนะ ทั้ง ๆ ที่บางเรื่องก็ไม่ใช่ธุระกงการอะไรของหล่อนสักหน่อย”
- “นายคนนี้นะ เป็นอย่างนี้ทุกที ช่วยก็ไม่ช่วยยังมาบว่นงานให้ทำเสร็จช้าลงไปอีก เข้าทำนอง**มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ**ชะะจริง ๆ”

“Her smile makes my hair stand on end.”

“รอยยิ้มเธอทำเอาผมขนหัวลุก”

ส่วนวนอังกฤษคือ “make someone’s hair stand on end”

แปลตรงตัวว่า ทำให้กั้วจนวนขนตั้งชัน

ภาษาอังกฤษมีความหมายว่า เกิดความกลัวสุดขีด หรือกลัวจนวนลูกขนชัน

(Oxford Dictionary of Idioms, หน้า 133)

ตัวอย่างประโยคในภาษาอังกฤษ

- A strange voice during the night can **make your hair stand on end.**
- Her smile **makes my hair stand on end.**
- Jack is extremely afraid of all kinds of worms, so these tiny creatures can **make his hair stand on end.**

สำนวนภาษาอังกฤษข้างต้นตรงกับสำนวนไทยว่า **“ขนหัวลุก”**

มีความหมายว่า อากาที่ตกใจหรือกลัวมากจนผมตั้งชันชัน

(ภาศิต คำพังเพย สำนวนไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน, หน้า 11)

ตัวอย่างประโยคในภาษาไทย

- “ทุกครั้งที่ต้องเดินผ่านสุสานร้างแห่งนี้ ไม่รู้ว่าเป็นยังไง จู่ ๆ **ขนหัวก็ลุกชู** ขึ้นมาเฉย ๆ ซะอย่างงั้น”

สำนวนอังกฤษคือ “split hairs”

แปลตรงตัวว่า แยกหรือฉีกเส้นผม

ภาษาอังกฤษมีความหมายว่า ใส่ใจในรายละเอียดมากหรือสนใจเรื่องยิบย่อยจนเกินไป ส่งผลให้เสียการใหญ่ได้ (มีความหมายได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบขึ้นอยู่กับบริบท)

(Oxford Dictionary of Idioms, หน้า 133)

อธิบายเพิ่มเติม

สำนวนนี้มีใช้ครั้งแรกเมื่อราว 3 ศตวรรษที่ผ่านมา มีที่มาจากคำว่า “to cut a hair” ซึ่งสื่อความหมายว่า แทบจะเป็นไปไม่ได้ที่เราจะแยกหรือฉีกเส้นผมเส้นหนึ่งได้ สำนวนนี้จึงถูกนำมาใช้อธิบายบุคคลซึ่งมักยกประเด็นยิบย่อยมาพูดโต้แย้ง หรือใช้ประเด็นเล็ก ๆ น้อย ๆ มาเป็นประเด็นในการร้องเรียน หรือไม่ยอมรับข้อเสนอของอีกฝ่ายหนึ่ง ต่อมาจึงใช้สำนวน “a hair-splitter” ซึ่งหมายถึงคนที่สามารถจับรายละเอียดเรื่องเล็กเรื่องน้อยได้ เป็นคนที่มีความละเอียดมาก และได้ใช้คำนี้ครั้งแรกเพื่อเป็นสมญานามของ Niccolo Machiavelli (1469-1527) นักการทูต นักการเมือง นักประวัติศาสตร์ นักปรัชญา และนักเขียนอิตาลี ซึ่งเป็นบิดาแห่งทฤษฎีการเมืองสมัยใหม่

(Encyclopedia of Word and Phrase Origins, หน้า 783)

ตัวอย่างประโยคในภาษาอังกฤษ

- I hate to **split hairs**, but we need to be careful to work in the dark.
- He always **splits hairs**, and that makes our work delayed.
- Don't let her **split hairs** in the meeting unless this will end up like the other project.